

การให้การศึกษา คือ การให้คำแนะนำและส่งเสริมบุคคลให้มีความเจริญงอกงามในการเรียนรู้คิดอ่าน และการทำตามอัตภาพของแต่ละคน โดยจุดประสงค์ในที่สุดคือ ให้นำความสามารถที่มีอยู่ในตัวออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่อุทิศตน แก่บุคคลผู้อื่นอย่างสอดคล้อง และไม่ขัดแย้งเบียดเบียนแก่งแย่งกัน เพื่อสามารถอยู่ร่วมกันเป็นสังคม เป็นประเทศได้

พระบรมราชาโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

13 พฤศจิกายน 2516

สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษารอบแรก

จากการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษาแรก (ปีการศึกษา 2544-2548) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ซึ่งได้เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2545 มีสถาบันอุดมศึกษาได้รับการประเมินจำนวน 260 แห่ง เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 24 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 54 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ 41 แห่ง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 38 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง 93 แห่ง และวิทยาลัยชุมชน 1 แห่ง สมศ. ได้วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกแรกจากผลการประเมินทุกสถาบัน แต่เนื่องจากในรอบแรกยังไม่มีการกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินผลการวิเคราะห์ผลจึงใช้เกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรอบที่สองเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพบัณฑิต

บัณฑิตที่จบการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.43) ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ โดยได้รับความพึงพอใจจากนายจ้างในระดับมากมีค่าเฉลี่ยประมาณ 4 จาก 5 คะแนน มีบัณฑิตที่ศึกษาต่อหรือไม่ได้งานเพียงส่วนน้อย การตีพิมพ์บทความจากวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอกมีการตีพิมพ์ในระดับนานาชาติและระดับชาติในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนบทความจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมีการตีพิมพ์ในระดับชาติมากกว่าระดับนานาชาติ

ภาพรวมด้านคุณภาพบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับดี โดยสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางมีคุณภาพมากที่สุด ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ส่วนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีคุณภาพต่ำที่สุด ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งสองประเภทมีการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

ทำให้ต้องประเมินตัวเองซึ่งเกี่ยวกับการตีพิมพ์บทความจากวิทยานิพนธ์ด้วย ซึ่งผลการประเมินตัวเองซึ่งเกี่ยวกับการตีพิมพ์วิทยานิพนธ์ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งสองประเภทนี้อยู่ในระดับควรปรับปรุง ทำให้ผลการประเมินโดยรวมในมาตรฐานนี้ต่ำไปด้วย เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของสถาบัน พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง และวิทยาลัยชุมชน ส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้

มาตรฐานที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้

สถาบันอุดมศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับพอใช้ นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนอยู่ในระดับดี แต่สถาบันอุดมศึกษา มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษา และมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้น้อยกว่าเล็กน้อย คือ มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาเพียง 6 กิจกรรมต่อนักศึกษา 100 คน และมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่เพียง 11 งานวิจัยต่ออาจารย์ 100 คน

ภาพรวมคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับดี โดยสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางเป็นสถาบันที่มีคุณภาพมากที่สุด ผลการประเมินอยู่ในระดับดี ส่วนวิทยาลัยชุมชนมีคุณภาพต่ำที่สุด ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ และพบว่า สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางส่วนใหญ่มีคุณภาพด้านนี้ อยู่ในระดับดีมาก สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลส่วนใหญ่มีคุณภาพระดับพอใช้ และวิทยาลัยชุมชนส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง

มาตรฐานที่ 3 ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้

อาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาต้องดูแลนักศึกษาประมาณ 31 คน โดยมีอาจารย์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกประมาณร้อยละ 10 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตประมาณ 78,096 บาทต่อคน โดยเฉลี่ยนักศึกษา 100 คนมีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ 13 เครื่อง

ในภาพรวมคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับควรปรับปรุง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นสถาบันที่มีคุณภาพด้านนี้มากที่สุด ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ มหาวิทยาลัยราชภัฏมณฑลยี่สิบเก้ามีคุณภาพต่ำที่สุด อยู่ในระดับต้องปรับปรุง เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของสถาบัน พบว่า สถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนสถาบันประเภทอื่น ๆ มีคุณภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง และต้องปรับปรุง

มาตรฐานที่ 4 ด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์

สถาบันอุดมศึกษาต้องมีงานวิจัยและงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ค่อนข้างน้อย โดยมีงานวิจัยเพียง 16 ชิ้นต่ออาจารย์ 100 คน และมีงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์เพียง 13 ชิ้นต่ออาจารย์ 100 คน โดยเฉลี่ยสถาบันอุดมศึกษาได้รับเงินสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกมากกว่าเงินสนับสนุนการวิจัยจากภายในสถาบันประมาณ 3 เท่า

ในภาพรวมคุณภาพด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ของสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นสถาบันที่มีคุณภาพมากที่สุด ผลการประเมินอยู่ในระดับดี ส่วนวิทยาลัยชุมชนมีคุณภาพต่ำที่สุด ผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุง เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของสถาบัน พบว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนสถาบันอุดมศึกษาประเภทอื่น ๆ ส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ยกเว้นวิทยาลัยชุมชนที่มีคุณภาพอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

มาตรฐานที่ 5 ด้านการบริการวิชาการ

สถาบันอุดมศึกษามีการบริการวิชาการประมาณ 37 โครงการ/กิจกรรมต่ออาจารย์ 100 คน อาจารย์ประมาณร้อยละ 22 ได้รับเชิญไปเป็นกรรมการภายนอก

ในภาพรวมคุณภาพด้านการบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับพอใช้ โดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นสถาบันที่มีคุณภาพมากที่สุด ผลการประเมินอยู่ในระดับดี ส่วนสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีคุณภาพต่ำที่สุด ผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของสถาบัน พบว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ส่วนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และวิทยาลัยชุมชนส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

มาตรฐานที่ 6 ด้านกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

โดยเฉลี่ยสถาบันอุดมศึกษามีจำนวนกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประมาณ 31 กิจกรรม หรือมีกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประมาณ 29 กิจกรรมต่ออาจารย์ 100 คน

ในภาพรวมคุณภาพด้านกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับพอใช้ โดยสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางเป็นสถาบันที่มีคุณภาพมากที่สุด ผลการประเมินอยู่ในระดับดี ส่วนสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเป็นสถาบันที่มีคุณภาพต่ำที่สุด ผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทสถาบัน พบว่า สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่มีคุณภาพระดับพอใช้ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

มาตรฐานที่ 7 ด้านการบริหารจัดการ

สถาบันอุดมศึกษามีรายจ่ายที่เป็นเงินเดือนของบุคลากรทั้งหมด และเงินเดือนของบุคลากรในการบริหารจัดการคิดเป็นร้อยละ 44.57 และ 14.12 ตามลำดับ มีค่าใช้จ่ายในการบริหารส่วนกลางร้อยละ 30.57 การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉลี่ยมีเงินเหลือจ่ายประมาณร้อยละ 11 และมีค่าเสื่อมราคาต่อนักศึกษาประมาณ 17,611 บาท

ในภาพรวมคุณภาพด้านการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับพอใช้ สถาบันอุดมศึกษาแต่ละประเภทมีคุณภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับพอใช้ถึงดีใกล้เคียงกัน

มาตรฐานที่ 8 ด้านการประกันคุณภาพภายใน

สถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมมีประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับพอใช้ เนื่องจากยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างชัดเจน โดยสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทยกเว้นวิทยาลัยชุมชนมีประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับพอใช้ โดยสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางมีประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายในสูงที่สุด ส่วนวิทยาลัยชุมชนเป็นสถาบันประเภทเดียวที่มีประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ที่มา : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (ร่าง) บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ผลสะท้อนจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก (พ.ศ. 2544-2548).